

UN ENTERRAMENT A LA MIDA DELS QUE ES QUEDEN

Josep Playà i Maset

«**A** Salvador Dalí se l'havia d'haver enterrat d'una manera daliniana, per exemple, dins d'un ou, en una última referència a aquell «*homo novus*» a què s'havia referit diverses vegades, però aquest cop no per emergir a la superfície, fent esclatar la closca, sinó com un darrer acte de retorn als seus mons intrauterins i, per què no també de recolliment i de descans». Ho deia un periodista figuerenc en un debat radiofònic sobre el darrer espectacle protagonitzat pel Mestre. La rèplica, des del seny, no es va fer esperar: «Sí, però això només s'hagués pogut fer així si ho hagués deixat escrit el mateix Dalí, amb tots els detalls ben especificats i davant de notari. T'imagines que l'alcalde de Figueres anuncia al cap de protocol del departament de cultura de la Generalitat, que es va desplaçar expressament per preparar el sepeli, i a la resta d'autoritats que ell creu que el Mestre ho va donar a entendre un dia de tramuntana estant a la clínica...». A Dalí se'l va enterrar com s'enterren tots els mortals del país, amb caixa, amb missa i amb dol. «Le Monde», l'òrgan oficial per excel·lència d'aquella França que l'havia proclamat acadèmic i l'havia col·locat entre els seus herois, va començar la crònica de l'enterrament amb aquest titular: «*Ex-tra-or-di-na-riament ba-nal*».

Al carrer, els figuerencs i altres curiosos que es van voler acostar es van topar amb els municipals i unes tanques que, segons va agrair el gabinet de premsa local, li van estar amablement cedides

per l'alcaldia de Barcelona. Uns nens d'una escola que el mestre va dur en fila índia fins a l'església, en arribar davant la façana vermella plena de pans de crostons, van començar a cridar espontàniament «*Da-lí, Da-lí, Da-lí*» com si fos un crit sacríleg, un agent de l'ordre va reclamar silenci, mentre la mirada recriminària dels altres «*voyeurs*» feia enrogir el mateix mestre.

L'única raresa de la cerimònia és que el cadàver va ser enterrat en un mausoleu de marbre construït al museu, ara s'hi quedarà ja per sempre més, com el Teatre de la Memòria que Dalí havia volgut que fos sempre, tot recordant aquell que va idear en el Renaixement Claudio Camillo.

Quan encara la mort li era llunyana, Dalí repetia insistentment davant les càmeres de televisió i els magnetòfons que ell volia ser hivernat com Walt Disney. En una d'aquestes entrevistes a la revista «*Canigó*», el genial artista deixava traslluir les seves arrels en la ciutat del comerç en especificar que la hivernació li costaria uns vuit mil dòlars i que ja sabia que això no li evitaria la mort, però almenys crearia un dubte entre els seus amics figuerencs i especialment entre els contertulians del seu pare, aquells del Cafè Sport que tant havien blasmat les seves excèntricats: «*Molt bé, aquest és el mort, però no s'ha mort com els altres*».

Dalí va morir oficialment a les 10,15 del dilluns dia 23 de gener de 1989; a les 6 del matí del dia següent s'obria la capella ardent per als fotò-

grafs i dues hores més tard per al públic, el dimecres va ser enterrat en un acte restringit al qual només s'accedia per invitació, però retransmès en directe per televisió. El fèretre va sortir a les 16,25 de la Torre Galatea, la seva última residència. Va avançar un centenar de metres, dut a les espatlles pels empleats del seu museu i va entrar a l'església parroquial on havia estat batejat i després d'una missa en cinc idiomes, va tornar a fer just vint-i-cinc metres per entrar definitivament, després de travessar la plaça Gala-Dalí, a l'antic Teatre Municipal on havia fet la seva primera exposició com a pintor. Tot plegat no va durar més enllà de cinquanta-cinc minuts i els organitzadors van destacar en una conferència de premsa posterior que tot s'havia desenvolupat tal i com estava previst, sense incidents i amb un gran ordre. Llavors encara tots confiaven en un testament de fifty-fifty entre la Generalitat i el Govern Central.

Allà en una cripta amb el ciment a mig quallar per les premses d'última hora, sota l'escenari, es baixava el darrer teló de la vida d'un dels més grans provocadors i creadors del segle XX. Culinava el que un dia, cap a mitjan dels anys seixanta, va dir Salvador Dalí. «Començaré la casa per la teulada, col·locant primer la cúpula abans que no hi hagi res encara al Museu». Durant els darrers anys de la seva vida, en plena depressió física, i psíquica, incapaç ja de pintar havia anat donant algunes instruccions als seus col·laboradors per completar petits detalls del Museu, mentre es desentenia absolutament d'altres projectes. L'última peça per encaixar la va explicar un migdia de desembre a l'alcalde Marià Lorca: «*Vull ser enterrat sota la cúpula del teatre*». Principi i final d'un artista.